

*Харчук Юлія Олександрівна,
студентка 3-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Некім К.Г.*

ГОСТЬОВИЙ ШЛЮБ ЯК ЯВИЩЕ У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

У сучасному космополітичному світі все частіше з'являються поняття, значення яких для більшості є незрозумілими. Одним із таких явищ, гадаю, є гостьовий або екстериторіальний шлюб. Його називають у Західній Європі та у США екстериторіальним, оскільки партнери живуть під різними дахами.

Гостьовий шлюб – це така форма сімейних відносин, при якій подружжя живе окремо і при цьому не веде спільного господарства, незважаючи на те, що такий шлюб є офіційно зареєстрованим.

При такому виді відносин чоловік і дружина зустрічаються в зручний для обох час. Це можуть бути разом проведені вихідні дні або ж вони разом відвідують різні вечірки, рідних або ж їздять у відпустку. Але після таких зустрічей кожен із подружжя повертається до власного житла. Цікаво, що при такій формі взаємних відносин, подружжя може жити не тільки в різних будинках, а й навіть у різних містах або на різних континентах.

У більшості країн Європи гостьовий шлюб вже давно є нормальним явищем серед подружжя і ні в кого не викликає подиву. Як свідчать статистичні дані, близько 10% дорослого населення обирають саме таку форму відносин. Такий вид шлюбних відносин особливо є поширеним серед творчих людей, різних знаменитостей та зірок. Зустрічаються й охочі жити таким шлюбом й серед простих обивателів. Але багато з них не розуміються в таких поняттях, як гостьовий та фіктивний шлюб, а, в свою чергу, часто призводить до змішування даних понять [1, ст. 18].

Гостьовий шлюб – це не той шлюб, який в розумінні Сімейного кодексу України є підставою для виникнення прав та обов'язків у подружжя. Частіше, це просто фікція, особливо для чоловіків. Проте, часто, з плином часу такий шлюб може перетворитися на офіційно зареєстрований в органах ДРАЦС.

Протягом останніх 15 років екстериторіальні шлюби стали активно розповсюджуватися і в Україні. Здебільшого, вони зустрічаються серед зірок шоу-бізнесу. Адже, дуже щільний робочий графік взагалі не залишає часу для сімейних вечорів. Та й в принципі, таких вечорів у таких людей зовсім мало. Тому єдиним виходом в такій ситуації є, краще за все, екстериторіальні відносини. Адже, для такого типу людей набагато простіше бачитися рідко і по можливості відвідувати концерти один одного та разом подорожувати.

Сімейний кодекс України регулює засади шлюбу, особисті немайнові права та майнові права та обов'язки подружжя. Він передбачає, що сім'єю визнається союз осіб, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом та мають взаємні права та обов'язки [2, ст. 5]. Проте, в ньому ж міститься досить цікаве уточнення з приводу того, що особи вважаються сім'єю навіть тоді, коли вони не проживають спільно у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням та необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин. Саме таке уточнення дає підстави вважати про наявність правової основи існування гостьових шлюбів в Україні.

Для забезпечення стабільності відносин між жінкою та чоловіком встановлена державна реєстрація шлюбу. Сам факт подання заяви до органів ДРАЦС є тим юридичним фактом, який в результаті тягне певні юридичні наслідки. Ці наслідки пов'язані, насамперед, із виникненням прав та обов'язків між чоловіком та жінкою як майбутнім подружжям. Часто, навіть перебуваючи в гостьовому союзі, багато партнерів у випадку настання певних життєвих невдач або труднощів, задумуються надможливістю поділу спільного майна. Однак в такому випадку виникає питання в тому, чи взагалі є можливим довести в суді факт проживання їх як справжніх сім'я, якщо чоловік з дружиною у форматі такого шлюбу зустрічаються дужерідкої навряд чи взагалі ведуть спільне господарство. Щодо спільного бюджету, то найчастіше при такій формі відносин чітких зобов'язань між подружжям не існує.

Прихильники традиційних шлюбів аргументують свою думку на необхідності підтримання саме такого виду відносин тим, що для сімей, які перебувають у шлюбі, головним є виховання дітей [3, ст. 8]. Адже, дитина повинна рости у повноцінній сім'ї, де батько і мати спільно виконують покладені на них сімейні обов'язки. Якщо вести мову про певні гарантії на майбутнє, то в цьому випадку, саме традиційний шлюб буде більш надійнішим, аніж екстериторіальний. Але ж, тішити себе ілюзією про те, що в такому разі чоловік нікуди не дінеться, теж не вихід.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що така форма подружніх відносин, як гостьовий шлюб, є зручним виходом саме для зрілих, незалежних і впевнених у собі людей, для яких не є необхідністю постійна присутність партнера для того, щоб відчувати себе абсолютно щасливими. Але, як показує практика, набагато кращим буде, якщо екстериторіальний шлюб буде лише перехідним етапом справжніх сімейних відносин. Тому що, якими б ілюзіями не тішили себе чоловік та дружина, все одно настане той час, коли саме їх спільне проживання буде здаватися єдиним можливим та необхідним варіантом їх сімейних стосунків. Нехай це навіть буде із постійною рутиною, але такою довгоочікуваною та перевіреною на досвіді багатьох поколінь.

Література:

1. Фаворська Д.М. Сім'я в умовах трансформації українського суспільства / Д.М. Фаворська // Право України. – 2011. – №11. – С. 18-22
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002
3. Калінська І.В. Гостьовий шлюб: троянський кінь або кам'яний гість / І.В. Калінська // Юридична газета. – 2010. – №3. – С.15

Щеглова Олександра Владиленивна,

*студентка 3-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Адаховська Н.С.*

КОРИСЛИВИЙ МОТИВ ЯК ПІДСТАВА УСИНОВЛЕННЯ

В даний час, актуальність теми усиновлення дітей полягає в покращенні законодавства у справах про усиновлення, а саме у збільшенні інтенсивності нагляду та контролю за правами усиновлених дітей.

Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу, – проголошено в ст. 52 Конституції України. Для допомоги таким дітям створено розгалужену систему державних дитячих закладів, де вони утримуються на повному державному забезпеченні у віці від трьох років до повноліття.

Проблему усиновлення досліджували та досліджують такі відомі **вчені-цивілісти**, як З.В. Ромовська, М.В. Антокольська, Г.К. Матвеев, В.О. Рясенцев, Л.М. Пчелінцева, Д.В. Боброва, А.С. Довгерт, Н.І. Батурін, Д.С. Бормінська, К.Ю. Бородич, В.А. Варта, Е.М. Ворожейкін, К.М. Глиняна, В.О. Гончаренко, О.О. Грабовська, О.В. Губанова, Т.А. Стоянова та інші.

На сьогоднішній день на території України проживає значна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які потребують сімейного виховання у формі усиновлення, опіки та піклування, передачі на виховання у прийомні сім'ї, в дитячі будинки сімейного типу. Діти-сироти та діти, які позбавлені батьківського піклування є чи не найбільш соціально не захищеною верствою населення. Явище сирітства є проявом цілої низки соціальних проблем, які стосуються перш за все інституту сім'ї, а також державної політики в галузі виховання сиріт.

Необхідність правового захисту сімейного влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зумовлена суспільним інтересом створення повноцінних умов для їх розвитку, а також наданням їм необхідної допомоги та підтримки.